

Kanon biblijny

Autor tekstu: **Mariusz Agnosiewicz**

W Encyklopedii PWN z 2000 r. możemy przeczytać taką oto informację: „*Kanon 27 ksiąg Nowego Testamentu ustalił się w zasadniczym zarysie w II w., chociaż wątpliwości co do kilku ksiąg przetrwały do IV w.*” Jest to informacja mylna, gdyż w II w. występowało jeszcze wiele rozbieżności dot. tego, które księgi uznawać za natchnione. Około roku 350 wschodni Kościół katolicki po raz pierwszy określił swój kanon biblijny, czyli zaakceptowany zestaw pism chrześcijańskich, które **zaczęto uważać za jedyne prawdziwe i święte. Zachód doczekał się swego kanonu na przełomie IV i V w.** (synody w: Rzymie — 382, Hippo Regius — 393, Kartaginie — 397 (Augustyn) i 419).

Największe wątpliwości budziło zaakceptowanie Apokalipsy św. Jana (jeszcze w VIII w. we Francji dyskutowano nad jej kanonicznością). Samą ideę kanonu zawdzięczają katolicy heretykowi - Marcjonowi, który około roku 150 utworzył pierwszy chrześcijański kanon (obejmujący Łukasza i Pawła). Do czasu kanonu Marcjona *Ojcowie apostołscy* cytowali w swoich pismach prawie wyłącznie Stary Testament. *"Można zapewnić, że ci pisarze (chrześcijanie z pierwszej połowy II wieku) nie znają naszych Ewangelii, albo, co sprowadza się dla nas do tego samego, że jeśli je znali, nie mówią o nich i nie cytują ich nigdy" [1]*

Najstarszy sformalizowany kanon pism NT, zwany **Kanonom Muratoriego** (od nazwiska odkrywcy, opublikowany w 1740 r.), pochodzi z ok. 200 r., powstał najprawdopodobniej w Rzymie bądź w pobliżu tego miasta i potwierdza, że ówczesna gmina rzymska (dziś siedzisko papieży) nie zaliczała do kanonu:

- listu do Hebrajczyków,
- pierwszego i drugiego listu Piotra,
- listu Jakuba,
- trzeciego listu Jana.

Dziś teksty te uznawane są za kanoniczne. Zaliczane natomiast były do kanonu:

- Księga Mądrości ze ST (deut.)
- Apokalipsa Piotra

Innym przykładem zestawu pism kanonicznych, będzie zapewne wyliczenie św. Ireneusza, biskupa Lyonu, największego autorytetu teologicznego II w. (bronił prymatu biskupa Rzymu), który nie uznawał następujących kanonicznych dziś tekstów:

- listu do Hebrajczyków
- listu Jakuba
- drugiego listu Piotra

prawdopodobnie jeszcze:

- listu Judasza
- trzeciego listu Jana

Z drugiej jednak strony uznawano za kanoniczne takie księgi, które dziś wyłącza się spod działania Ducha Św. Klemens Aleksandryjski (ok. 150-ok. 215), filozof i teolog, ojciec Kościoła, uznawany za pierwszego uczonego chrześcijaństwa, uznawał natchnienie:

- ewangelii Hebrajczyków
- ewangelii Egipcjan
- pierwszego listu Klemensa
- listu Barnaby
- *Didache - Nauka Dwunastu Apostołów*, zbiór zaleceń moralnych, modlitw i przepisów kościelnych powstały na przełomie I i II w. n.e. w Syrii
- kilku historii apostołskich
- *Pasterza*, autorstwa Hermasa (II w.) — alegoryczny i moralizujący utwór, bardzo popularny we wczesnym chrześcijaństwie; głównymi tematami utworu są angelologia oraz praktyki pokutne i ascetyczne, objawione autorowi w wizjach przez anioła pokuty, który przybrał postać pasterza. Tekst uznawany był za kanoniczny również przez Ireneusza, Tertuliana, Orygenesisa i in. Do dziś znajduje się w kanonie chrześcijańskiego Kościoła etiopskiego

Kanon **katolicki** składa się z **73 ksiąg** (tak ustalono na Soborze Trydenckim, w 1546 r.),

natomiast kanon **protestancki** składa się z **66 ksiąg**, gdyż uznaje za apokryfy tzw. księgi deuterokanoniczne ST:

- 3 Księga Ezdrasza,
- Księgę Judyty,
- Mądrość Syracha,

• Mądrość Salomona - napisana pod pseudonimem króla Salomona; powstała w Egipcie w I w. p.n.e.; ułożona w formie poetyckiej wypowiedzi chwalejącej mądrość, rozumianą jako atrybut Boga i cecha człowieka, oraz religię żydowską; nawiązuje też do greckich idei filozoficznych

• Księgi Machabejskie - opisujące powstanie Żydów pod wodzą rodziny Machabeuszów przeciw władzy Seleucydów z Syrii w II w. p.n.e.; *1. Księga Machabejska* obejmuje lata 175-135 p. n. e., napisana w języku hebrajskim między 104 a 63 r. p.n.e. zachowała się w przekładzie greckim (*Septuaginta*); *2. Księga Machabejska* obejmuje lata 175-160 p. n. e., napisana w języku greckim przed końcem II w. p.n.e.; *3. i 4. Księga Machabejska* to apokryfy

Księgi te nie uznawane są również za kanoniczne przez judaizm palestyński (katolicy poszli za judaizmem helleńskim i jego kanonem z Septuaginty).

Oprócz tego możemy wyróżnić pewne księgi NT, które są jakby „mniej kanoniczne”, tzw. księgi deuterokanoniczne (wtórnokanoniczne):

- List do Hebrajczyków,
- Listy Jakuba,
- 2. Piotra,
- 2. i 3. Jana,
- Judy
- Apokalipsa św. Jana.

Zobacz także te strony:

[Równość Kościołów: Podsumowanie](#)

Przypisy:

[1] Etudes sur la Bible - Michael Nicolas

Mariusz Agnosiewicz

Założyciel, redaktor naczelny i publicysta *Racjonalisty*, założyciel i prezes Polskiego Stowarzyszenia Racjonalistów. Kontakt online ([GG](#), [Skype](#))

[Strona www autora](#)

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 08-07-2002 Ostatnia zmiana: 16-08-2006)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1015) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1015>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym,

w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl